

Resan till Antarktis

Jag minns min första vildmarksvandring. Med läckande gymnastikskor, tält från Överskottsbolaget och ett dussin paket nudlar. "Stadsblomma" som jag var, född och uppvuxen i storstan hade jag aldrig riktigt varit ute i naturen, aldrig ens sovit i tält. Jag kände mig som en upptäcktsresande med jorden för mina fötter, äventyret bakom varje krök och en blank karta att fylla i. Det var fantastiskt. Kartor fick en helt ny innebörd efter detta och jag kunde läsa en kartbok på samma sätt som jag slukade romaner. Den plats på kartan som gång på gång drog mina blickar till sig och som underblåste drömmar om äventyr, blev jordens mest isolerade och ogästvänliga plats, Antarktis. Jag skulle till Antarktis till varje pris - så länge priset inte gick i enheten kronor. Jag ringde runt och pratade, prutade och mutade, men kostnaden blev hela tiden långt utanför ramarna för möjlighet. Så genom ödets nyck fick jag höra om Antarktisexperterna. Jag ringde och de vanliga frågorna följde;

-Kostnad? Nej det är då rakt för dyrt. Sista minuten? Nehe. Annat förslag? Inte det.

Plötsligt hasplade jag ur mig;

-Behöver ni inte en guide?

Skrattande fick jag till svar att;

-Jo egentligen söker vi nya guider, men vad kan du då?

-Ingenting och resten kan jag lära mig.

När vi lade på hade vi bestämt tid för möte. Jag gick med bestämda steg till biblioteket. Här skulle det läsas på om Antarktis.

Jag står på däck. Den kalla vinden får ögonen att tåras. Fåglar följer i fartygets kölvatten medan den djupblå böljan häver och sänker sig, glittrande i solljuset. Omgiven av resenärer följer jag resans första isberg med blicken medan fartyget stävar närmare. Jag andas in den krispiga luften då ismassan glider förbi, så nära att man känner dess kyla stråla mot ansiktet. Sedan är det dags för mitt föredrag om den svenske upptäcktsresanden Otto Nordenskiöld. Det var hans bedrifter som fullkomligt slukat min uppmärksamhet den där dagen på biblioteket och som jag med iver talat om, då jag träffat ägaren till Antarktisexperterna. Det var i hans fotspår jag ville följa. Upptäcktsresanden med världen för sina fötter. Jag är nervös till en början. Men ju mer jag berättar ju mer glömmer jag tid och rum. Ju

mer jag vecklar ut historien ju mer levande och nära känns det. Jag berättar med pampiga bilder och dramatiska ordalag om hur deras ståtliga fartyg klämdes fast i samma is som vi ska kämpa igenom, för att slutligen, med en sista darrande suck ge upp, spricka och sjunka ner i bråddjupet. Hur det genom händelsernas förlopp blev så att den svenska expeditionen spriddes ut på tre platser på Antarktiska halvön, utan fartyg och med liten chans till överlevnad. Med en konstpaus lovar jag att berätta om slutet på detta äventyr - om vi når en av dessa historiska platser.

Samma sak hade jag sagt till Antarktisexperterna. Den dag jag kommer till Antarktis ska jag bevisa min kunskap och avsluta historien. Företaget tog mig under sina vingar och under deras vingar flög jag sex månader senare ner till Argentina för att som assisterande guide stiga ombord på ett fartyg som skulle ta mig till mitt efterlängtrade mål. Den sista nattens korsande av havet för att nå Antarktis, önskar vädrets makter oss välkomna genom att göra oss påminda om var vi befinner oss. Med sällan skådad energi rörs böljan runt och lämnar ett fullkomligt kokande hav. Jag står på bryggan med hissnande förtjusning och iakttar meterhöga vågor slå emot oss. Mörka, brusande, rasande vågor i klinch med varandra. Tonvis med fradgande vatten som stegrar sig, mäter sig och kastar sig i varandras gap för att med ett brak rasa ner mot vårt fartyg. Ett par rejäla krängningar, några sekunder av relativt lugn och en ny örfil av nästa ilska våg.

När jag på morgonen stiger ut på däck har allt åter blivit lugnt. Den sista dröjande morgondimman ligger som en vacker ridå bakom fartyget. Jag vänder huvudet föröver och känner hur jag spärrar upp ögonen. Varje hårstrå på kroppen reser sig. Inte långt borta, majestätiskt upptornande som en siluett i morgonljuset, ser jag för första gången konturerna av Antarktis. Jag följer varje detalj med ögonen. Varje snöklädd topp, varje naken, mörk bergskropp. Var nyansering och form målar jag med oljefärg på mina hornhinnors kanvas. Varje färgskiftning fångar min pensel upp, för att för alltid minnas denna första gång min blick faller på denna plats. Mina drömmars land, platsen på andra sidan regnbågen.

När jag stiger iland, när jag sätter min fot på Antarktis jord sjunker jag ner på knä. Den kalla, våta sanden känns som sammet. Lukten av salt hav, snö och berg som den mildaste doft. Ljudet av kontinentens bidande tystnad och havets vågor, som den mjukaste sång. Aldrig har jag föreställt mig den grönska vi ser. Vackra och färgglada lavar och intensivt grön och nästan lummig mossa. Trots de karga

förhållandena har de lyckats kämpa sig fram och ler nu mot oss i solljuset. När vi är tillbaka ombord så kan jag inte sluta le. Jag ler och jag smittar tills vi alla står där och bara ler. Vi stävar på och nästa landstigning blir en helt annan upplevelse. Ett öronbedövande oväsen och en mindre behaglig odör slår emot oss. Otåligt vill jag bara släppa den stackars pensionär jag håller på att hjälpa ur båten och undersöka kakofonins källa. Tusen och åter tusen pingviner fyller stranden framför mig. Det fullkomligt myllrar av svartvita, vaggande kroppar, små flaxande vingar och stora simfötter. Jag traskar jag rätt in i kaoset. I timmar sitter jag och bara njuter. Jag ser pingviner som ligger på ägg och små dunbollar som just kläckts. Jag skrattar åt hur några av dem tycks ägna dagar åt att stjäla stenar från grannens bo medan grannen gör detsamma på deras bo. Tillsammans med mina resenärer delar jag detta speciella ögonblick.

En morgon vaknar vi av piskande vind och snöfall. Invirade i mängder med kläder klättrar vi ner i gummibåtarna. Det nyckfulla vädret ändras lika snabbt som en god fe svänger sitt trollspö och innan vi nått stranden har snön och vinden dragit bort i sällskap med molnen. Himlens klarblå färg har spruckit fram och solen smeker oss svettiga. En annan av guiderna sätter en paddel i handen på mig.

-Den är bra att försvara gästerna med.

Vi ska promenera rätt igenom en grupp territoriella och aggressiva pälssjölejon på mer än 100 kilo stycket. Visa aldrig annat än självsäkerhet inför gäster tänker jag då jag känner hur min lilla grupp trycker sig mot mig och väntar på att jag ska bana väg för dem. Helt övertygad att min sista stund är kommen försöker jag bestämt sätta ner paddeln framför än det ena, än det andra odjur som tar sats, blottar tänder och gör utfall mot oss. De ser ut som upphetsade pitbullhundar med blottade huggtänder, vars fyra ben är utklädda i fenor för att man ska vaggas in i en falsk tro att de inte är så snabba. Medan jag viftar med paddeln och beordrar gruppen att gå hit och dit ser jag att antalet djur bara tätnar. I samma sekund som ett par salivglänsande tänder sätter ett vackert minnesmärke i min paddel, upprörande nära mitt ben, hör jag en av guiderna ropa på mig;

-Jag fixar nog inte det här själv, kan våra grupper gå tillsammans?

Jag nickar lugnt utåt men i mina tankar slänger jag mig lättad om halsen på honom. När vi väl kommit igenom farozonen får vi tid att njuta av djuren på tryggt avstånd. Först då har jag tid att uppskatta deras stolta utseende och imponeras av deras styrka och snabbhet. Vi ser även elefantsälar med sina halvtonskroppar vältra sig i sanden.

Honorna tittar beundrande upp på sina stiliga karlar med flärpiga näsor, medan de stångas och bits blodiga för att behålla sina haremer. Polarromantik.

Efter ett par behagliga nätter stillsamt vaggade i havets famn, vaknar vi av darrningar i fartyget - signalen att vi håller på att navigera i packis. När vi kommer ut bländas vi av ett praktfullt ishav badandes i sol och som tycks fortsätta i all evighet. Det är mäktigt att stå framme i fören och kika ner på isen som förskräckt spricker upp och far åt sidan då vårt fartyg oberört stångar sig framåt. Det tjocka istäcket tycks mer påminna om ett tunt lager av kristallflor från där vi står. Vi följer kanten av en närliggande glaciär vars glansiga ansikte spelar i alla tänkbara nyanser av isblått. Längs med dess sidor bryts detta spektrum av blått upp av strängar av 1000-årigt sediment och porlande vattenfall. Motorn stängs av och det är alldeles stilla så när som på ljudet av smältvattnet som forsar i rännilar ner längs sidorna. Knakningar och suckar hörs då isen lekande knuffas med vattnet, andandes och vibrerande. Det är som ett naturens konstgalleri.

Resans sista landstigning är platsen där Nordenskiöld med sällskap blev landsatta år 1901. Jag känner historiens vingslag och vindarna tycks bära med sig ljud och minnen från svunna tider. Jag ser ut över det kala landskapet och snart är jag än en gång mitt i berättelsen om expeditionens bedrifter. Hur de utmanade väder och vind och överlevde i kyla och nöd. Hur de efter två år slutligen åter kunde korsa Drakpassagen tillsammans. Det är med detta jag avslutar berättelsen som fick mig hit. Min berättelse som avslutar mitt besök på Antarktis. Det är även vår tur att igen korsa Drakpassagen och ta oss tillbaka till civilisationen.

Det känns vemodigt att lämna denna fascinerande plats. Jag står på däck och ser de sista konturerna försvinna i dimman, likt jag ett par veckor tidigare stod på däck och för första gången såg konturerna uppenbara sig. Tillsammans med de andra ombord har jag upplevt något speciellt som är svårt att förklara för de där hemma. Tillsammans har vi gått från drömmen om Antarktis till att ha satt vår fot där. Även om vi bara skrapat på ytan så har vi vidrört den mest isolerade platsen på jorden. Vi har fascinerats av det dramatiska landskapet och dess djurliv och vi har vandrat, svettats, iakttagit, njutit, upplevt och skrattat tillsammans. Vi har minnen för livet att ta med oss härifrån. Mitt i vemodet ler jag dock. Detta är bara början. Snart ska jag ut på nya äventyr...